

Dostosowania wymagań oraz form i metod pracy do indywidualnych potrzeb uczniów na lekcjach Edukacji dla bezpieczeństwa

Uczniowie słabowidzacy

U takich dzieci niepełnosprawność w zakresie widzenia oznacza osłabienie wzroku, które nawet przy użyciu szkieł korekcyjnych wpływa negatywnie na ich osiągnięcia szkolne. Wobec nich można zastosować następujące dostosowania wymagań edukacyjnych:

- A. właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odblaskowi pojawiającego się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność),
- B. udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej,
- C. zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań),
- D. częste zadawanie pytania - „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

Uczniowie słabosłyszacy

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- A. zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla ucznia w pierwszej ławce najlepiej w rzędzie od okna; uczeń, będąc blisko nauczyciela, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust,
- B. umożliwić odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
- C. nauczyciel, mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie czy być odwrócony twarzą do tablicy; to utrudnia uczniowi odczytywanie mowy z jego ust,
- D. należy mówić do ucznia wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
- E. trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami; takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi,
- F. nauczyciel powinien ocenić, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszającego (w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie),
- G. uczeń niedosłyszający powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.

H. w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy, m.in. zapisanie nowego tematu,

I. można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze,

J. konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy,

K. nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do ucznia niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu

L. przy ocenie prac pisemnych ucznia nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy; błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej; błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia,

O. indywidualizacja oceniania,

P. przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Zespół Aspergera

- oceniać przede wszystkim tok rozumowania,
- unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie,
- komunikaty i polecenia kierować bezpośrednio do ucznia, nie do całej klasy,
- wydawane komunikaty kierować bezpośrednio do ucznia, powinny być proste, bardzo konkretne i szczegółowe,
- upewniać się czy uczeń zrozumiał polecenie, dawać uczniowi więcej czasu na zbudowanie odpowiedzi, być przygotowanym na podsuwanie drobnych podpowiedzi, które mogą pomóc w przekazaniu najistotniejszych informacji,
- być dokładnym przy wydawaniu polecenia lub udzielaniu wyjaśnień, warto robić to precyzyjnie i konkretnie informować o naszych wymaganiach
- niezbędne może się okazać kilkakrotne powtarzanie instrukcji i poleceń,
- należy motywować, zachęcać, chwalić każdą próbę i staranie, niezależnie od wyników,
- często podchodzić do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielenia dodatkowej pomocy, wyjaśnień, podania wskazówek, czy naprowadzenia na odpowiedni tok, pokazywania na przykładzie,
- stosować aktywizujące metody pracy czyli uczenie się przez działanie i doświadczanie: metody problemowe rozwijające umiejętność krytycznego myślenia, metody ekspresji i impresji nastawione na emocje i przeżywanie, metody graficznego zapisu, w których proces podejmowania decyzji przedstawia się na rysunku,
- dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów,

- uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
 - w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
 - dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
 - w przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie,
 - nie wyrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany,
 - nie naciskać by uczeń utrzymywał z tobą kontakt wzrokowy, jeżeli nie jesteśmy pewni, czy uczeń słucha, dopytać, o czym teraz mówiłeś,
 - sprawdzać, czy zostałeś dobrze zrozumiany: można poprosić ucznia o powtórzenie tego, co usłyszał, aby sprawdzić, czy wszystkie informacje zostały dobrze zrozumiane,
 - kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń,
 - ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; jeśli to możliwe dać dziecku gotową notatkę do wklejenia,
 - pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami –pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania,
-
- wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych. Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne,
 - dobrze jest posadzić dziecko blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających,
 - unikać podniesionego głosu,
 - zachęcać ucznia do nawiązywania kontaktów z innymi,
 - pomagać w rozumieniu relacji międzyludzkich i sytuacji społecznych,
 - należy wyjaśniać uczniowi, które jego reakcje są niewłaściwe i wskazywać mu reakcje prawidłowe, określić konkretne oczekiwania wobec zachowania ucznia,
 - ustalić listę zachowań, których nie będzie się tolerować, pamiętając o tym, aby nasze oczekiwania wobec uczniów były adekwatne do ich możliwości i ograniczeń,
 - nie traktować złego zachowania osobiście, uczniowie z ZA rzadko są skłonne do manipulacji,
 - ograniczać nieustanne pytania i dyskusję na wyizolowany temat zainteresowań ucznia, wyznaczyć w ciągu dnia czas na ten właśnie temat (np. długa przerwa),
 - zadawać pracę domową, jaką uczeń jest w stanie samodzielnie wykonać,
 - na sprawdzianach dawać możliwość rozwiązywania zadań podobnych do tych, które wykonywał w domu,
 - oceniać aktywność, wkład pracy, zainteresowania, systematyczność i stosunek do nauki,
 - zachęcać do pracy, chwalić za drobne osiągnięcia.

Dysleksja rozwojowa (dysortografia, dysleksja i dysgrafia).

- przygotowując sprawdzian powiększać tekst, pamiętając, że niektóre czcionki są trudniejsze do czytania, między kolejnymi zadaniami pozostawić zwiększony odstęp,
- pisać wyraźnie na tablicy,

- oceniać przede wszystkim tok rozumowania,
 - unikać głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie,
 - dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
 - starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów,
 - uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
 - częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac,
 - błędów nie omawiać wobec całej klasy,
 - w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
 - podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wyводу, treść, styl, kompozycja itd.),
 - dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
 - w przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie,
 - pozwalać na wykonywanie prac na komputerze,
 - nie wyrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany,
 - kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń,
 - ograniczać teksty do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; jeśli to możliwe dać dziecku gotową notatkę do wklejenia,
 - pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami –pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania,
 - wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych.
- Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne; dobrze jest posadzić dziecko blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozprasających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela; bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu,
- podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo,
 - w przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów). Nie należy również oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną.